

Алматы қаласының жасыл желектерін күтіп-ұстау және қорғау Қағидасын бекіту туралы

VII сайланған Алматы қаласы мәслихатының XXXII сессиясының 2023 жылғы 17 қаңтардағы № 211 шешімі. Алматы қаласы Әділет департаментінде 2023 жылғы 20 қаңтарда № 1710 болып тіркелді

"Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 3-бабының 14) тармақшасына және "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 1-тармағының 4-3) тармақшасына сәйкес, Алматы қаласының мәслихаты **ШЕШТІ:**

1. Осы шешімнің қосымшасына сәйкес Алматы қаласының жасыл желектерін күтіп-ұстау және қорғау Қағидалары бекітілсін.

2. "Алматы қаласының жасыл екпелерін күтіп-ұстаудың және қорғаудың қағидаларын бекіту туралы" Алматы қаласы мәслихатының 2018 жылғы 14 қыркүйектегі № 260 шешімінің (Нормативтік құқықты қактілерді мемлекеттік тіркеу үтізілімінде № 1504 болып тіркелген) күші жойылды деп танылсын.

3. Осы шешім алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Алматы қаласы мәслихатының төрағасы

С. Канкуров

Алматы қаласы
мәслихатының 2023 жылғы
17 қаңтардағы № 211 шешіміне
қосымша

Алматы қаласы бойынша жасыл екпелерді күтіп-ұстаудың және қорғаудың қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Алматы қаласының жасыл желектерін күтіп-ұстау және қорғау Қағидалары (бұдан әрі-қағидалар) "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабы 1-тармағының 33-1) тармақшасына, "Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 4-бабының 9-21) тармақшасына сәйкес әзірленді және "Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы" Қазақстан Алматы қаласының жасыл желектерін қорғау.

Қағидалардың күші мемлекеттік орман қоры учаскелерінде және республикалық және жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда, жеке тұрғын үй аумақтарында, саяжай учаскелерінде өсетін жасыл екпелерге қолданылмайды.

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде және республикалық және жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда өсетін жасыл желектерді күтіп-ұстау мен қорғау Қазақстан Республикасының Орман Кодексімен, "ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы" Қазақстан Республикасының Заңымен және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерімен реттеледі.

Жасыл желектер орналасқан аумақтарды, оның ішінде саябақтарды, скверлерді, бульварларды, ұйымдардың санитарлық-қорғау аймақтарын және өзге де өнеркәсіптік объектілерді салу немесе реконструкциялау туралы шешімдер қабылдау Қазақстан Республикасының заңнамасына және қоғамдық тыңдауларды міндетті түрде өткізуге сәйкес жүзеге асырылады.

2. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) абаттандыру – сол немесе өзге аумақты құрылыс және мақсаты бойынша қалыпты пайдалану үшін жарамды жағдайға келтіру, халықтың дені сау, жайлы және мәдениетті өмір сүру жағдайын жасау мақсатында жүзеге асырылатын жұмыстардың (аумақтарды инженерлік дайындау және қауіпсіздігін қамтамасыз ету, жолдарды салу, коммуникациялық желілерді және сумен жабдықтау, кәріз, энергиямен жабдықтау құрылыстарын, жабындар құрылғыларын дамыту, монументті өнердің шағын сәулеттік нысандары мен объектілерін орналастыру, көгалдандыруды жобалау, шу деңгейін азайту, микроклиматты жақсарту, ауа бассейнін, ашық су айдындары мен топырақты ластанудан қорғау бойынша) және көрсетілетін қызмет (аумақтарды құрғатуға және көгалдандыруға тазалау, жинау, санитариялық тазалау бойынша) жиынтығы;

2) ағаштарды кесу – "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі-рұқсаттар туралы Заң) 2-қосымшаның 159-тармағына сәйкес уәкілетті органның рұқсаты бойынша жүзеге асырылатын ағаштарды кесу жөніндегі жұмыс;

3) ағаштар мен жасыл екпелерді қайта отырғызу – уәкілетті орган айқындаған учаскелерде жүзеге асырылатын ағаштар мен жасыл екпелерді қайта отырғызу жөніндегі жұмыс;

4) дендрологиялық жоспар - құрылыс салу аймағын ескере отырып, көгалдардың, алаңдардың, жолдардың, су айдындарының ашық учаскелерімен ұштастыра отырып, қолданыстағы және отырғызуға жобаланатын ағаш-бұта өсімдіктерінің жасыл екпелерінің сандық және түрлік құрамын көрсете отырып, жасыл екпелерді орналастырудың схемалық құжаты;

5) діңгек - ағаштың беріктігі жағдайына байланысты тамыр мойнынан алғашқы бұтақтарға дейінгі діңнің учаскесі;

6) жалпыға ортақ жерлер – алаңдар, көшелер, тротуарлар, өтпе жолдар, жолдар, жағалаулар, саябақтар, скверлер, қала ормандары, бульварлар, су айдындары, жағажайлар, зираттар және халықтың мұқтаждықтарын қанағаттандыруға арналған өзге де объектілер (жалпыға ортақ инженерлік жүйелер) орналасқан және оларға арналған жерлер;

7) жасарту (тәждеу) - қаңқалы және жартылай қаңқалы бұтақтарды қатты қысқарту, өркендерді сирету және реттеу, бас жағы мен бұталардың құрғау салдарынан өзінің декоративтік сапасын жоғалтқан, сау дiңдi және сүңгектi жасарту үшiн жарамды ересек ағаштардың кемiнде 3,5 метр биiктiктегi дiңдерiн кесу;

9) жасыл екпелер - азаматтық заңнамаға сәйкес жылжымайтын мүлік болып табылатын және бiрыңғай қалалық жасыл қорды құрайтын табиғи шыққан және жасанды отырғызылған ағаш-бұта және шөптесiн өсiмдiктер;

10) жасыл екпелердi жою – жасыл екпелердiң өсуiнiң тоқтауына әкелетiн зақымдану;

11) жасыл екпелердi күтiп-ұстау және қорғау-жасыл екпелердi, көгалдандырылған аумақтар мен жасыл алқаптарды құруға, сақтауға және молықтыруға (оның iшiнде кесiлген жасыл екпелердi өтемдiк қалпына келтiруге) бағытталған құқықтық, әкiмшiлiк , ұйымдастырушылық және экономикалық шаралар жүйесi;

12) жасыл екпелердi сақтау – абаттандыру және құрылыс жұмыстарының нүктесiне түсетiн, аса құнды екпелердiң тұқымдарын сақтауға бағытталған iс-шаралар кешенi;

13) жасыл екпелердi орман-патологиялық зерттеу – зиянкестердiң (жәндiктердiң) болуын арнайы зерттеу, ауру белгiлерi мен ошақтарының болуын, дiңдерде, тамыр жүйесi мен ұшарбаста зең ауруларымен (паразиттермен) зақымдану белгiлерiнiң болуын анықтау. Егер екпелердiң 50 (елу) %-дан астамы аурулардан зақымданған болса , онда олар мiндеттi түрде кесiлуi тиiс;

14) жасыл екпелердi түгендеу (тал басын қайта есептеу) – көгалдандыру объектiлерiнiң сандық және сапалық сипаттамаларын толық сипаттай отырып, оларды есепке алу жөнiндегi iс-шаралар кешенi, сондай-ақ жоспарлы негiзде әрбiр көгалдандыру элементiн графикалық бейнелеу;

15) жасыл екпелер тiзiлiмi – жасыл екпелердiң типтерi, түрлiк құрамы, алаңының көлемi, жай-күйi және орналасуы туралы деректер жиынтығы;

16) жеке тұрғын үй – үй маңындағы учаскеде орналасқан және шаруашылық және басқа да құрылыстармен және жасыл екпелермен бiрге азаматтың меншiгiндегi, жеке (отбасында) тұруға арналған үй;

17) заңсыз кесу (кесу) – уәкiлеттi органның рұқсатынсыз жүзеге асырылатын ағаштарды кесу;

18) көгалдандырылған аумақтар – шығу тегi табиғи өсiмдiктер орналасқан, жасанды жолмен жасалған бау-саябақ кешендерi мен объектiлерi, бульварлар, скверлер, көгалдар, гүлзарлар орналасқан жер учаскесi;

19) көгалдандыру жөніндегі ұйым - шарт негізінде Алматы қаласының аумағында жасыл желектерді және жалпы пайдаланымдағы көгалдандырылған аумақтарды көгалдандыру, күтіп-ұстау, қорғау және күту жөніндегі қызметті жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлға;

20) көгал – шөп жамылғысы мен басқа да өсімдіктерді қамтитын, тротуардан, тұрақ қалталарынан, тұрақтардан және жолдың өзге де элементтерінен жиектас таспен және (немесе) әшекейлі қоршаумен қоршалған абаттандыру элементі (жер учаскесі);

21) күтіп-баптау жөніндегі жұмыстар – өсімдіктердің жерасты және жерүсті бөлігін күтіп-баптау (қоректендіру, суару, қопсыту, санитариялық-профилактикалық іс-шаралар және өзге де іс-қимылдар);

22) мәжбүрлі кесу - авариялық және төтенше жағдайларды жою кезінде уәкілетті органның келісімінсіз ағаштарды кесу;

23) өтемдік отырғызу жоспары – отырғызудың сандық бөлігін, тұқымдық құрамын, көлемін, күнтізбелік мерзімін, сондай-ақ жоспарлы негізге орайластырылған отырғызуды орналастырудың графикалық схемасын қамтитын кесуге ұшыраған ағаштарды отырғызу жоспары;

24) өтемдік отырғызу – уәкілетті орган дендрологиялық жоспарға сәйкес айқындаған арнайы учаскелерде кесілген ағаштардың орнына отырғызу;

25) өтпе жол – тұрғын үйлер мен қоғамдық ғимараттарға, мекемелерге, кәсіпорындарға, шағын аудандар, орамдар, елді мекендер ішіндегі құрылыс объектілеріне көлік құралдарының кіруін қамтамасыз ететін жол элементі;

26) санитариялық кесу – авариялық жағдайлар туғызатын (электр беру желілерінде, газ құбырларында жатқан, ғимараттардың шатырын бұзатын, жол жүрісі қауіпсіздігіне қатер төндіретін) ауру, құрғап бара жатқан, құрғақ және зақымдалған бұтақтарды кесу;

27) санитариялық мақсатта ағаш кесу – жасыл екпелердің санитариялық жай-күйін жақсарту мақсатында жүргізілетін ағаш кесу (ішінара, жаппай), бұл кезде ауру, зақымданған, қураған және қураған ағаштар кесіледі;

28) суару жүйесі - жасыл желектерді суаруды қамтамасыз ететін инженерлік-техникалық кешен;

29) тротуар – жаяу жүргіншілердің жүруіне арналған, жолдың жүру бөлігімен шектесетін немесе одан көгалмен немесе арық жүйесімен бөлінген жолдың элементі;

30) уәкілетті орган – жасыл екпелерді күтіп-ұстау және қорғау мәселелерін реттеу саласындағы функцияларды жүзеге асыратын жергілікті атқарушы органның құрылымдық бөлімшесі;

31) ұшарбасты қалыптастыру – белгілі бір эстетикалық түр беру және жасыл екпелерді жасарту мақсатында олардың солып қалуына әкеп соқтырмайтын, пішіндеуге келетін бұтақтар мен өркендерді, жекелеген ағаштарды, бұталарды және жолдағы екпелерді кесу;

32) шағын сәулет нысандары – декоративтік сипаттағы және іс жүзінде пайдаланылатын объектілер (мүсіндер, фонтандар, барельефтер, гүл құмыралары, павильондар, күркелер, отырғыштар, құтылар, балалар ойындары және ересектердің демалысына арналған жабдықтар мен конструкциялар);

33) іргелес аумақ – ғимараттар, құрылыстар, қоршаулар, құрылыс алаңшаларының, сауда, жарнама объектілеріне және заңды немесе жеке тұлғалардың балансындағы, меншігіндегі, иелігіндегі, жалға алуындағы басқа объектілер шекараларына тікелей (периметрі бойынша 5 метр шекарадағы) жанасып жатқан аумақ.

2-тарау. Жасыл желектерді күтіп ұстау және қорғау

3. Барлық санаттар мен түрлердің көгалдандырылған аумақтары суару жүйесін қоса алғанда, Алматы қаласының шекараларында көгалдандыру жүйесін құрайды, Алматы қаласының жасыл қорына кіреді және рекреациялық, орта қалыптастырушы және санитарлық-қорғау функцияларын орындайды.

4. Жеке және заңды тұлғалар меншік нысанына қарамастан, отырғызуды ұйымдастыру кезінде осы Қағидаларға 1-қосымшада айқындалған жасыл желектерді суару нормаларына сәйкес келетін суару жүйесін (қолмен суару, автоматты суару, тамшылатып суару) көздеуі қажет.

Қолмен суару, онда шланг немесе қолмен режимде қолданылатын басқа су беру құрылғысы сумен жабдықтау жүйесіне немесе ұңғыма сорғысына қосылады, сондай-ақ шелектермен суарылады.

Көптеген ұсақ шашыратқыштарға су беру және бүрку құрылғыларын қолданатын автоматты суару.

Тамшылатып суару, онда әртүрлі технологиялар қолданылады, олардың жалпы сипаттамасы суды тікелей өсімдік астындағы топыраққа тамшылатып енгізу болып табылады.

5. Бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері осы Қағидаларға сәйкес жергілікті бюджет қаражаты есебінен ортақ пайдаланылатын жерлерде өсетін жасыл желектерді күтіп-ұстау және қорғау жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

Меншік иелері осы Қағидаларға сәйкес жердің өзге түрлерінде өсетін жасыл екпелерді күтіп-ұстау және қорғау жөніндегі жұмысты өз қаражаты есебінен ұйымдастырады.

6. Жер учаскелерінің меншік иелері және (немесе) жер пайдаланушылар оларда орналасқан жасыл желектерді сау жағдайда ұстайды және олардың сақталуын, қорғалуын және күтім бойынша жұмыстарды қамтамасыз етеді.

7. Алматы қаласының жасыл қорын дамытудың негізгі мақсаты, функциялары:

экологиялық тепе-теңдікті сақтау;

оңтайлы температуралық режимді, оның ішінде жазғы кезеңде сақтау;

ауа ылғалдылығын сақтау;

ластанған ауаның адсорбциясы (пайдаланылған газдар, кәріз, өрт, жинақталған коммуналдық қалдықтардың иісі және ауаның ластануының басқа көздері);

белгілі бір аумақта ластануды және теріс әсердің басқа да нысандарын сіңіру, тазарту, өзге де жою;

сәндік-эстетикалық, қолайлы өмір сүру ортасын қалыптастыру.

8. Жасыл қорды және қоршаған ортаны қорғау және сауықтыру жөніндегі шараларды азаматтар, лауазымды және заңды тұлғалар осы Қағидалардың талаптарына сәйкес жүзеге асырады.

9. Алматы қаласының жалпы пайдаланымдағы көгалдандырылған аумақтарын дамыту дендрологиялық жоспарға сәйкес жүргізіледі.

10. Көгалдандырылған аумақтардың үлесі салынып жатқан учаскенің барлық ауданының кемінде 20% - құрауы тиіс.

11. Жасыл желектер Алматы қаласының Бас жоспарына сәйкес ортақ пайдаланылатын жерлерде жасалады.

12. Рекреациялық аймаққа жататын ортақ пайдаланылатын жерлердің аумағында рекреациялық аймақтың жұмыс істеуіне тікелей байланысты емес жаңа өнеркәсіптік, коммуналдық және қойма объектілерін, тұрғын үй-азаматтық мақсаттағы ғимараттар мен құрылыстарды орналастыруға (салуға) және жұмыс істеп тұрғандарын кеңейтуге жол берілмейді.

13. Объектілерді жобалау және салу кезінде құрылыс-монтаждау жұмыстарына болжанатын учаскенің аумағында қолданыстағы жасыл желектерді барынша сақтай отырып, объектінің құрылысына берілген аумақты көгалдандыру көзделеді.

Аумақты көгалдандыру кезінде осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес құрылыс объектілерінен жасыл екпелерге дейінгі ең аз қашықтық бойынша талаптарды сақтау қажет.

3-тарау. Жасыл екпелерді есепке алу жөніндегі құжаттама жүргізу тәртібі

14. Жасыл желектердің барлық түрлері есепке алуға жатады:

есептік объектінің шекарасында орналасқан жасыл желектерді түгендеу және орман-патологиялық зерттеу;

осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жасыл екпелер тізілімін жүргізу;

осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жасыл желектердің тіршілік ету актісін толтыру;

дендрологиялық жоспарды әзірлеу.

15. Ортақ пайдаланылатын жерлердегі жасыл екпелерге түгендеу және орман-патологиялық тексеру жүргізу жөніндегі қызметтер шарттық негізде жергілікті бюджет есебінен және (немесе) басқа қаржыландыру көздері есебінен көрсетілуі мүмкін.

16. Уәкілетті орган жасыл желектерді түгендеу және орман-патологиялық тексеру материалдарының көшірмелерін жасыл қормен жұмыс істеу кезінде ұсынымдар ретінде пайдалану үшін Алматы қаласы аудандары әкімдерінің аппараттарына береді.

17. Жасыл желектерді есепке алу нәтижелерін көрсететін құжаттар ресімделген түгендеу материалдары, орман-патологиялық тексеру, сондай-ақ дендрологиялық жоспарға енгізілген электрондық немесе қағаз тасымалдағыштарда жасалатын өзгерістер болып табылады.

18. Есепке алынған жасыл екпелер жасыл екпелер тізіліміне енгізіледі.

19. Жасыл екпелердің жай-күйі осы Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес бағаланады және жасыл екпелер тізілімінде көрсетіледі.

20. Жасыл желектердің тізілімі мен есебін уәкілетті орган қағаз немесе электрондық жеткізгіштерде жүргізеді.

21. Жасыл желектердің есебін жүргізу мыналарды қамтиды:

1) жасыл екпелердің саны, түрлік құрамы және жай-күйі туралы дәйекті деректерді есепке алу және алу;

2) жасыл желектерді қорғау, сақтау және көгалдандырылған аумақтарды дамыту саласындағы Алматы қаласы саясатының негізгі бағыттарын айқындау;

3) жасыл желектердің саны, жай-күйі және қоршаған орта туралы халықты және мүдделі тұлғаларды дұрыс ақпаратпен қамтамасыз ету;

4) Алматы қаласының аумағында жасыл екпелердің жай-күйін талдау;

5) ортақ пайдаланылатын орындарда жасыл желектерді тиімді басқару үшін бірыңғай ақпараттық база құру, оның ішінде жасыл желектер санының қолданыстағы құрылыс және санитарлық нормаларға сәйкестігін белгілеу;

6) көгалдандырылған аумақтарды күтіп-ұстау, күрделі жөндеу және оларды реконструкциялау жөніндегі жұмыстарды регламенттеу;

7) көгалдандырылған аумақтардың меншік иелерін айқындау және олардың сақталуы мен жай-күйі үшін жауапты заңды және жеке тұлғаларды белгілеу;

8) қаланың көгалдандырылған аумақтарын ұтымды пайдалануды ұйымдастыру;

9) көгалдандыру жобаларын, күтім жөніндегі іс-шаралар жоспарларын, жасыл желектерді күтіп-ұстау, күту және пайдалану жөніндегі ұсынымдарды әзірлеу.

22. Дендрологиялық жоспарды уәкілетті орган дендрологиялық тексерулер бойынша қызмет көрсететін, эколог мамандары және (немесе) дендрологтары бар ұйымдарды тарта отырып, Алматы қаласының шекарасы шегінде әзірлейді.

23. Дендрологиялық жоспар екі бөлімнен тұрады.

Бірінші бөлім - картографиялық бейнеден тұрады, онда әрбір жасыл желекке реттік нөмір беріледі және қайта санау ведомосімен бірге жүреді. Картографиялық суретте жасыл желектерден басқа, көшелерді, тротуарлар мен жолдарды (жүру бөлігін) қоса алғанда, құрылыс аймағы мен жалпы пайдаланылатын орындарды ескере отырып, көгалдардың, алаңдардың, жолдардың, су айдындарының ашық учаскелері көрсетіледі.

Екінші бөлім-сипаттама, онда көгалдандырылған объектінің сәйкестендіру сипаттамалары, дендрологиялық жоспардың сәйкестендіру сипаттамалары, өсіп келе жатқан жасыл екпелердің сандық және түрлік құрамы көрсетіледі, жер бедерінің рельефі, жасыл екпелер өсетін Топырақтың құрамы белгілермен сипатталады:

кесу үшін (ауру, кептірілген);

трансплантация үшін;

әсер етпеді.

24. Дендрологиялық жоспардың масштабы 1:10000.

25. Дендрологиялық жоспар электрондық және қағаз жеткізгіштерде жасалады және сақталады және уәкілетті органның ресми интернет-ресурстарында жарияланады.

26. Дендрологиялық жоспар бес жылда бір рет жасалады және кейіннен уәкілетті орган түзетеді.

27. Бес жылдан кейін климаттық ерекшеліктерге, қаланың немесе оның бір бөлігінің жоспарлау құрылымы мен сәулеттік келбетін қалыптастыруға байланысты жаңа дендрологиялық жоспар жасалады және бекітіледі.

4-тарау. Жасыл екпелерді күтіп-ұстау және қорғау жөніндегі шаралар

28. Жасыл кеңістікті күтіп ұстау мыналарды қамтиды:

1) отырғызу шұңқырлары мен траншеялардағы топырақ-топырақты ауыстыру, қажет болған жағдайда жасыл желектерді отырғызу және оларға күтім жасау;

2) магистральдық тесіктермен топырақты қопсыту, хеджирлеуді кесу, өскіндерді алып тастау, қарды оқшаулау және шайқау;

3) гүлзарларды, көгалдарды орнату, арамшөптерді арамшөптерден тазарту, шөп шабу, қыс мезгілінде баспана;

4) суару жүйесін ұйымдастыру, жасыл екпелерді суару және бүкіл вегетациялық кезеңде, жылдың ыстық және құрғақ мезгілінде бүрку үлкен жиілікпен жүзеге асырылады, бұл ретте осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес жасыл екпелерді суару нормаларын сақтау қажет;

5) тәждің қалыптасуы;

6) қаңқа және жартылай қаңқа бөліктерін сақтай отырып, ағаш-бұта өсімдіктерінің биологиялық ерекшеліктерін негізге ала отырып жүргізілетін жасарту;

7) тыңайтқыштарды қолдану;

8) жасыл желектердің зиянкестерімен және ауруларымен күресу, сондай-ақ оларды емдеу;

9) ағаш бұтақтарының төменгі қабатын кесу арқылы ағаштардың сабағын 3 метрден аспайтын биіктікке дейін көтеру;

10) авариялық, қураған ағаштар мен бұталарды санитариялық кесу және кесу, түптерді тамырымен жұлу;

11) жасыл екпелердің жай-күйіне мониторинг жүргізуді ұйымдастыру;

12) Қуыстарды тазалау және пломбалау, кесу орындарын майлы бояумен өңдеу және басқа да агротехникалық іс-шаралар.

29. Жасыл желектерді күтіп ұстау және қорғау жүзеге асырылады:

- 1) ортақ пайдаланылатын жерлерде – Алматы қаласының бюджеттік бағдарламаларының тиісті әкімшілері;
- 2) саябақтар мен скверлерде - меншік иесі немесе пайдаланушы;
- 3) өнеркәсіптік кәсіпорындардың аумағында және басқа да меншік объектілерінде, сондай –ақ бөлінген және бекітілген аумақта-осы объектілердің меншік иесі немесе пайдаланушысы;
- 4) құрылыс-монтаждау жұмыстарына бөлінген аумақтарда – тапсырыс беруші.

30. Ағаштарды жасарту және тығыз өсетін ағаштарды жұқарту шаралары вегетациялық кезең басталғанға дейін немесе күздің аяғында жүзеге асырылады.

31. Жасыл екпелерді көшіру оларды сақтау, қорғау және қарқынды күтім жасау жөніндегі қажетті шараларды сақтай отырып, уәкілетті органмен жазбаша келісім бойынша бір жыл ішінде жер кесегімен жүзеге асырылады. Жапырақты және қылқан жапырақты ағаштардың тиімді өмір сүруі үшін оларды трансплантациялау рұқсат етілген технологиялық отырғызу кезеңінде (күздің басынан ерте көктемге дейін) жүзеге асырылады.

32. Жұмыстарды жүргізу кезінде құрылыс ұйымдары құрылыс салуға немесе құрылыс жұмыстарын жүргізуге бөлінген жер учаскесінде орналасқан жасыл екпелердің сақталуын қамтамасыз ететін мынадай іс-шараларды орындайды:

1) ағаштар мен бұталардың өздерінен тыс қалуын ескере отырып, құрылыс алаңдарының қоршауын орнатады. Құрылыс алаңында қалдырылған әрбір ағаштың немесе ағаштар тобының айналасында ағаштың діңі мен тәжінің зақымданудан сақталуын қамтамасыз ететін жеке қорғаныс салынады. Ағаш-бұта өсімдіктерін сақтау мақсатында төмен және кең тәждерді ішінара кесуге, діңдерді байлауға, бұталардың тәжін байлауға рұқсат етіледі;

2) сақталатын ағаштарды қоршауларды, шамдарды және өзге де заттарды бекіту үшін бағаналар ретінде пайдалануға және зақым келтіруге жол берілмейді;

3) ағаш тамырларының ашылуына және магистральдық шеңберлерді жермен, құрылыс материалдарымен және қоқыспен толтыруға жол берілмейді;

4) қолданыстағы жасыл желектер ауданында жолдарды, тротуарларды және басқа да құрылыстарды реконструкциялау және салу кезінде қолданыстағы жасыл желектерге қарсы тік белгілерді өзгертуге жол берілмейді. Тамыр жүйесін толтыру немесе ашу сөзсіз болған жағдайда, жобалар мен сметаларда ағаштардың қалыпты өсу жағдайларын сақтау үшін тиісті құрылғылар қарастырылған;

5) машиналарды көгалдарға қоюға, құрылыс материалдарын жинауға, жанар-жағармай материалдарын, қоқыстарды төгуге жол берілмейді;

6) кірме жолдар мен көтергіш крандарды орнатуға арналған орындар жасыл желектерден тыс орналастырылады және ағаштардың орнатылған қоршауларын бұзбайды;

7) ағаштар мен бұталардың тамыр жүйесі аймағында қазу жұмыстары тамыр жүйесіне зақым келтірместен, оның ішінде "тесу" технологиясын пайдалана отырып, негізгі қаңқа тамырларының орналасуынан төмен жүргізіледі;

8) жаңа құрылыстың барлық учаскелерінде жоғарғы өсімдік топырағын сақтайды, оны алып тастауды және құрылыс алаңының шеттерінде бұрғылауды жүргізеді. Егілген өсімдік топырағы аумақтарды көгалдандыру кезінде пайдаланылады және (немесе) көгалдандыру жөніндегі ұйымға беріледі.

33. Асфальттау, төсеу, тротуарлар мен жолдарды плиткамен жабу жұмыстарын жүргізу кезінде ағаштың айналасына диаметрі кемінде 1,2 метр магистральдық шеңбер қалдырылады. Ағаштың магистральдық шеңбері (шұңқыры) периметрі бойынша жер ролигімен немесе бүйірлік таспен қоршалған және тормен жабылған.

34. Жасыл екпелердің тұрақты жай-күйін сақтау және олардың әртүрлі зиянды организмдерге төзімділігін арттыру үшін қолданыстағы заңнамада көзделген мерзімдерде Қазақстан Республикасының аумағында қолдануға рұқсат етілген препараттармен зиянкестер мен ауруларға қарсы профилактикалық өңдеу жүргізу қажет.

35. Жасыл желектерді зиянкестер мен ауруларға қарсы өңдеуді пестицидтерді өндіруге (формуляциялауға), пестицидтерді сатуға, пестицидтерді аэрозольді және фумигациялық тәсілдермен қолдануға лицензиясы бар субъектілер жүзеге асырады.

36. Жалпы пайдаланымдағы жерлердегі жасыл желектерді өңдеу кезеңін уәкілетті орган климаттық жағдайларға және қажеттілікке қарай айқындайды.

37. Жалпы пайдаланымдағы жерлердегі ағаштарды санитарлық кесуді уәкілетті органмен жазбаша келісім бойынша осы жер учаскесіне қызмет көрсететін көгалдандыру ұйымдары жүргізеді.

38. Ағаштарды санитарлық кесу жыл сайын күнтізбелік жыл бойы жүргізіледі. Санитарлық кесуден кейін барлық бөлімдер өңделеді және осы үшін арнайы жасалған құралдармен жабылады.

39. Ағаштардың тәжін қалыптастыру тәжге берілген пішінді беру және оны сақтау, өсімдіктердің биіктігін теңестіру, қаңқа бұтақтарының біркелкі орналасуына қол жеткізу мақсатында жүзеге асырылады.

40. Ағаштардың тәжін қалыптастыру кезінде өсімдіктердің түрлері мен биологиялық ерекшеліктерін, тәждің пішінін, оның жасына қарай өзгеру сипатын, кесуге төзімділік қабілетін ескеру қажет.

41. Тәждің қалыптасуы жер бетінен және бүйірден бір биіктікте жүзеге асырылады.

42. Көгалдандырылған аумақтарда осы Қағидалармен жол берілмейді:

1) жасыл желектерді бүлдіру немесе жою;

- 2) от жағу, құлаған жапырақтар мен құрғақ шөптерді жағу;
- 3) тұрмыстық және өнеркәсіптік қалдықтардың, сарқынды сулардың бітелуі және ластануы;
- 4) ағаштардан шырын алу, кесулер, жазулар салу, ағаштарға жарнама, хабарландырулар, нөмірлік белгілер, көрсеткіштердің кез келген түрін, сымдарды орналастыру және ағаштарға ілгектерді, шеге қағу;
- 5) автокөлік құралдарын жуу;
- 6) табиғи және жасанды шыққан көгалдар мен шөпті жамылғыларда Көлік құралдарын тұраққа қою;
- 7) мал жаю;
- 8) әртүрлі жүктерді, оның ішінде құрылыс материалдарын жинау;
- 9) құрамында химиялық реагенттері бар қарды жинау;
- 10) топырақтың құнарлы қабатын кесу және әкету;
- 11) ағаштар мен бұталардың базальды мойны мен діңгек бөлігінің негізін жабу;
- 12) осы Қағидаларға 2-қосымшада көрсетілген талаптарға сәйкес келмейтін инженерлік желілер мен коммуникацияларды төсеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу.

5-тарау. Алматы қаласының аумақтарын көгалдандыру жөніндегі жұмыс жоспары

43. Жалпы аумақтарда көгалдандыру, жасыл желектерді отырғызу бюджеттің әртүрлі деңгейлерінің қаражаты есебінен, сондай-ақ өзге де қаржыландыру көздері есебінен жүргізілуі мүмкін.

44. Көгалдандыру жұмыстарын жүргізер алдында аумақты тазарту, топырақ пен отырғызу орындарын дайындау қажет. Көгалдандыру жұмыстарын жүргізу кезінде осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес құрылыс объектілерінен жасыл екпелерге дейінгі ең аз қашықтық бойынша талаптарды сақтау қажет.

45. Жалпы пайдалану аумақтарында көгалдандыру жұмыстарын жүргізу үшін уәкілетті орган төмендегі жұмыстардың бір түріне және (немесе) бір мезгілде бірнеше түріне ақаулы акт дайындайды:

- 1) мекенжайын (орналасқан жерін), жасыл желектің түрін, оның сипаттамаларын (діңнің диаметрі, биіктігі, жай-күйі және т. б.) көрсете отырып, болжамды құрғақтықты кесу бойынша көлемді айқындау;

- 2) нақты учаскеде отырғызуға жоспарланған жаңа жасыл екпелердің көлемін айқындау (жасыл екпелердің түрі мен атауы, отырғызу мерзімдері) ;

- 3) түрі мен сипаттамаларын, отырғызу мерзімдерін көрсете отырып, бюджеттік және өтемдік жасыл екпелер орналасатын учаскенің жоспарын айқындау;

- 4) орналасқан жерін, көлемін (санын) көрсете отырып, түптерді тамырымен жүлу көлемін анықтау.

46. Уәкілетті орган жасыл екпелерді сатып алуға, оларды тасымалдауға, тыңайтқыштарға, суаруға, топырақты тасымалдауға, механикаландыруға және жұмыс

күшіне жұмсалатын шығындардың құнын айқындай отырып, еркін нысандағы ақаулы актіні іске асыру мақсатында жұмыс көлемін айқындау үшін, сондай-ақ жаңадан отырғызылған жасыл екпелердің өмір сүруі үшін кейінгі күтімге арналған шығындар калькуляциясын жасайды.

47. Инженерлік желілерді (электрмен жабдықтау, жарықтандыру, сумен жабдықтау, жылумен жабдықтау) қозғайтын жасыл желектерді жасарту (тәждеу) және (немесе) қураған ағаштарды кесу жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезінде кемінде үш жұмыс күні ішінде инженерлік желілердің меншік иелерімен жұмыстарды орындау мерзімдері келісіледі және халыққа, кәсіпорындарға және ұйымдарға бұқаралық ақпарат құралдары, әлеуметтік желілер немесе жұмыстардың уақыты мен ұзақтығын көрсете отырып, учаскедегі болжамды жұмыстар туралы Мобильді байланыс.

6-тарау. Ағаштарды кесу тәртібі

48. Құрылыс салуға немесе басқа жұмыстар жүргізуге бөлінген учаскелерде жасыл желектерді сақтау мүмкін болмаған жағдайда, егер қолданыстағы жасыл желектер тұрғын үй құрылысы ғимараттарын қоса алғанда, басқа құрылыстарға қауіп төндіретін болса, рұқсаттар туралы Заңға сәйкес уәкілетті органның рұқсаты бойынша ағаштарды кесу жүргізіледі.

49. Ағаштарды кесу келесі жағдайларда жүзеге асырылады:

1) бекітілген және келісілген қала құрылысы құжаттамасында көзделген құрылыс қызметін, құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүзеге асыру үшін жағдайларды қамтамасыз ету;

2) инженерлік абаттандыру, инженерлік желілерді, жерасты және жер үсті коммуникацияларын реконструкциялау және орнату объектілеріне қызмет көрсету;

3) авариялық және төтенше жағдайларды, оның ішінде инженерлік абаттандыру объектілері мен инженерлік желілерді жою;

4) қолданыстағы объектілердің аумағын абаттандыру және эстетикалық түрге келтіру, жасыл екпелердің сапалық және түрлік құрамын жақсарту қажеттілігі;

5) адамдардың денсаулығы мен өміріне қауіпсіздікке қатер төндіретін, сондай-ақ жеке және заңды тұлғалардың мүлкіне залал келтіруге әкеп соғатын ағаштарды санитариялық кесу;

6) ортақ пайдаланылатын жерлерде ағаштар мен бұталардың өсуін;

7) жаяу жүргіншілер мен автокөліктердің қауіпсіз жүру жағдайларын қамтамасыз ету қажеттілігі (егер ағаштар мен бұталар көзбен шолуды жауып, қозғалысқа кедергі келтірсе және жол-көлік оқиғаларына қауіп төндірсе).

50. Ағаштарды кесу рұқсат беру рәсімдеріне сәйкес уәкілетті органның рұқсаты бойынша жүргізіледі.

Уәкілетті орган Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2006 жылғы 31 қазандағы № 1034 қаулысымен бекітілген өсімдіктер мен жануарлардың сирек кездесетін және

Құрып кету қаупі төнген түрлерінің тізбесіне (бұдан әрі - тізбе) енгізілген жасыл желектерді кесуге рұқсат бермейді.

51. Ағаштардың авариялық құлауы, желдің соғуы және табиғи сипаттағы басқа да жағдайлар, жол-көлік оқиғалары салдарынан құлаған ағашты жинау, құлаған жерді уақтылы тазарту және ағаш қалдықтарын жалпы пайдаланымдағы жерлерде және ғимараттарға, құрылыстарға, көп қабатты тұрғын үйлерге іргелес аумақтарда әкетуді осы учаскеге қызмет көрсететін көгалдандыру ұйымдары жүзеге асырады.

52. Авариялық және төтенше жағдайларды жою кезінде, оның ішінде инженерлік инфрақұрылымы бар абаттандыру объектілерінде мынадай жағдайларда мәжбүрлеп кесу жүргізіледі:

ағаштардың, сондай-ақ олардың бұтақтарының құлауы адамдардың өмірі мен денсаулығына, ғимараттар мен құрылыстардың зақымдалуына, инженерлік коммуникациялар мен желілерге қауіп төндіреді;

жол белгісін ауыстыру мүмкін болмаған жағдайда, жол және жаяу жүргіншілер қозғалысы қауіпсіздігінің кедергілері, оның ішінде жол белгілерінің көзбен шолуын жабатын кедергілер.

53. Ағаштарды мәжбүрлеп кесу фактісі авариялық-құтқару қызметтерін куәландыру актісімен белгіленеді, кейіннен уәкілетті органды мәжбүрлеп кесу сәтінен бастап үш жұмыс күні ішінде хабардар етеді.

54. Ағаштарды кесу Рұқсаттар туралы Заңға сәйкес уәкілетті органның рұқсаты бойынша, уәкілетті органның маманы жасыл екпелер тізіліміне сәйкес ағаштардың сандық, тұқымдық құрамын, жай-күйін және орналасқан жерін дәл айқындау үшін алдын ала ағаш кесу орнына барып және осы Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жасыл екпелерді тексеру актісін толтыра отырып жүзеге асырылады.

55. Ағаштарды кесуге рұқсат алған кезде жеке және заңды тұлғалар осы Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес нысан бойынша кесілген ағаштардың орнына өтемдік отырғызу туралы кепілдік хат ұсынады.

56. Кесілген жасыл екпелер мен кесу қалдықтарын (үгінділер, бұтақтар, жапырақтар, қабық) жұмыс жүргізілетін жерде сақтауға және сақтауға жол берілмейді. Кесілген жасыл желектер мен кесу қалдықтары өңдеуге шығарылады.

7-тарау. Ағаштарды отырғызу, қайта отырғызу және өтемдік отырғызу

57. Көгалдандыру жұмыстары кезінде осы Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес отырғызу материалының сапасы бойынша ең төменгі талаптарға сәйкес келетін отырғызу материалын пайдалану қажет.

58. Жеке және заңды тұлғалар дендрологиялық жоспарға сәйкес жасыл желектерді отырғызуға арналған аумақты көрсете отырып, уәкілетті органның жазбаша келісімі бойынша өз қаражаты есебінен жалпы пайдаланымдағы аумақтарды көгалдандыруға және суару жүйесін ұйымдастыруға қатыса алады.

59. Жеке және заңды тұлғалар жасыл екпелерді отырғызуды өз қаражаты есебінен жүзеге асырғаннан кейін орындалған іс-шаралар туралы деректерді уәкілетті органға береді, ал уәкілетті орган жасыл екпелерді қабылдайды және оларды жасыл екпелерді есепке алу жөніндегі тізілімге енгізеді.

60. Жасыл желектерді түгендеу және орман-патологиялық тексеру материалдарына сәйкес трансплантациялауға жататын ағаштар уәкілетті органның жазбаша келісіміне сәйкес учаскелерге трансплантацияланады.

61. Жеке және заңды тұлғалар ағаштарды трансплантациялау кезінде өтемақы отырғызу жүргізілмейді.

62. Тізбеге енгізілген жасыл екпелерге қатысты мұндай трансплантация биологиялық жай-күйіне, олардың сақталуын қамтамасыз ететін сынамаланған трансплантациялау технологияларының болуына қарай мүмкін болған жағдайда, жасыл екпелерді трансплантациялау туралы шешім қабылданады.

Егер осы жасыл желектерді трансплантациялау мүмкін болмаған жағдайда, уәкілетті орган құрылыс, реконструкциялау не абаттандыру жобаларына тиісті түзетулер енгізе отырып, оларды бұрынғы орнында сақтау туралы мәселені қарайды.

63. Егер трансплантация ағаштардың өліміне әкеп соққан жағдайда, осы Қағидалардың 71-тармағының талаптарына сәйкес өтемақының он еселенген мөлшері белгіленеді.

64. Ағаштарды қалпына келтіру қаланың өтемдік отырғызу жоспарына сәйкес, қажет болған жағдайда топырақты құнарлы топыраққа ауыстыра отырып, арнайы учаскелерде жүргізіледі.

65. Ағаштарды кесуге рұқсат алған кезде олардың мүддесі үшін кесу жүргізілген азаматтар мен заңды тұлғалардың қаражаты есебінен қалпына келтірілетін ағаштарды он есе мөлшерде өтемдік отырғызу жүргізіледі.

66. Өтемақы отырғызу және ортақ пайдаланылатын жерлерге күтім жасау және күтіп ұстау бойынша жұмысты өз штатында көгалдандыру саласында мамандары бар көгалдандыру ұйымдары жүргізеді.

67. Іргелес аумақта орналасқан жасыл желектер жойылған жағдайда, осы аумақ қарамағында тұрған заңды немесе жеке тұлға он есе мөлшерде өтемақы отырғызуды жүргізеді

68. Жасыл желектерді заңсыз кесуді (кесуді) жасаған жеке немесе заңды тұлға Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексінің 381-1-бабына сәйкес жауапты болады және ағаштарды елу есе мөлшерде өтемдік отырғызуды жүргізеді.

69. Тізбеге енгізілген көпжылдық екпелерді және (немесе) жасыл екпелерді заңсыз кесу (кесу), жою, бүлдіру жағдайында сол түрдегі (кіші түрдегі) жасыл екпелерді жүз есе мөлшерде өтемдік отырғызу жүргізіледі және Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 340-бабына сәйкес қылмыстық жауаптылық көзделген.

70. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 31 мамырдағы № 441 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзумен келтірілген зиянның мөлшерін есептеу үшін базалық ставкалардың 4-тармағында көзделген Алматы қаласының шегінде өсетін ағаштар мен бұталарды заңсыз кескені (кескені), жойғаны және бүлдіргені үшін зиянның мөлшерін уәкілетті орган есептейді.

71. Ағаштарды өтемдік отырғызу материалының сапасы бойынша ең төменгі талаптарға сәйкес келетін отырғызу материалынан және суару жүйесін ұйымдастыра отырып, биіктігі кемінде 2,5 метр кесекпен немесе биіктігі кемінде 2 метр кесекпен қылқан жапырақты ағаштардың көшеттерін отырғызу жолымен жүргізіледі.

Көшеттердің жоғарғы тамыр жүйесінен магистральдың диаметрі кемінде 3 сантиметр, дің бөлігінің 1,3 метр биіктігінде.

72. Ағаштарды кесу кезінде уәкілетті органның рұқсаты бойынша және (немесе) ағаштарды заңсыз кесу (кесу), жою немесе бүлдіру кезінде өтемдік отырғызу кесу орнынан 1 километр радиуста аумақта, уәкілетті орган көрсеткен учаскедегі ағаштарды жою немесе бүлдіру кезінде жүргізіледі.

Кесу орнынан 1 километр радиуста өтемдік отырғызу үшін бос орын болмаған кезде өтемдік отырғызу аумағын уәкілетті орган жазбаша түрде көрсетеді.

73. Ағаштарды мәжбүрлеп кесу кезінде көгалдандыру жөніндегі ұйымды тарта отырып, өтемдік отырғызу жалпы пайдаланымдағы жерлерде жүргізіледі.

74. Ағаштарды өтемдік отырғызу дендрологиялық жоспарға сәйкес жүзеге асырылады.

75. Жол-көлік оқиғасы нәтижесінде және құрылыс жұмыстарын жүргізу, оның ішінде инженерлік желілерді төсеу кезінде жалпы пайдаланымдағы жерлерде және жеке аумақтарда өсетін жасыл желектер механикалық зақымданған немесе жойылған жағдайда кінәлі Тарап осы Қағидалардың 71-тармағына сәйкес көшеттер отырғызу жолымен бүлінген немесе жойылған жасыл желектердің орнына бес есе мөлшерде өтемдік отырғызу жүргізеді.

76. Ағаштарды өтемдік отырғызу жөніндегі жұмыстар аяқталғаннан кейін жеке және заңды тұлғалар бір ай ішінде уәкілетті органды өтемдік отырғызу жоспарына сәйкес жұмыстардың орындалуы туралы жазбаша түрде хабардар етеді.

77. Кепілдік хатқа сәйкес жеке және заңды тұлғалар өтемдік отырғызу сәтінен бастап үш жыл ішінде (ағаш көшетінің өмір сүру кезеңі) тармақшаларға сәйкес көшеттерді күтіп-ұстау және қорғау жөніндегі іс-шараларды жүргізеді 4), 5), 6), 7) және 8) осы Қағидалардың 28-тармағы.

78. Үш жыл өткеннен кейін өтемақы отырғызуды жүзеге асырған жеке және заңды тұлғалар уәкілетті органмен бірлесіп осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жасыл желектердің тіршілік ету актісін жасайды және одан әрі күтіп-ұстау үшін Алматы қаласы аудандары әкімдері аппараттарының теңгеріміне береді.

79. Уәкілетті орган тамыр жайған ағаштарды жасыл желектер тізіліміне енгізеді.

80. Өтемдік отырғызу кезінде отырғызылған көшеттер қайтыс болған жағдайда, олардың мүддесі үшін кесу жүргізілген адамдар жасыл желектерді қайта отырғызады және қайта отырғызу жүргізілген сәттен бастап үш жыл ішінде (ағаш көшетінің өмір сүру кезеңі) оларды күтіп-ұстау және қорғау жөніндегі одан әрі іс-шараларды қамтамасыз етеді.

81. Ережені бұзған жеке немесе заңды тұлға Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексінің 386-бабына сәйкес жауапты болады.

Алматы қаласының жасыл
екпелерді күтіп-ұстаудың және
қорғаудың қағидаларына
1-қосымша

Жасыл желектерді суару нормалары

Ағаштарды кесекпен күту кезінде суару нормасы

Р/с №	Кома мөлшері, метр	Су, литр
1	0,2*0,15 0,25*0,2	15-20
2	0,3*0,3	30
3	0,5*0,4	40
4	0,8*0,6	125
5	0,5*0,5*0,4	40
6	0,8*0,8*0,5	125
7	1,0*1,0*0,6	250
8	1,3*1,3*0,6	375
9	1,5*1,5*0,65	500
10	1,7*1,7*0,65	750

Жасыл кеңістікті суару мөлшері климаттық жағдайларға және ағаштың жасына байланысты:

соңғы 3 жылдағы отырғызу ағаштары бір маусымда кемінде 24 рет, 4-10 жас аралығындағы ағаштар бір маусымда кемінде 12 рет, 10-15 жас аралығындағы ағаштар бір маусымда кемінде 8 рет және 16 жастан асқан ағаштар бір маусымда кемінде 6 рет суарылады.

Құрғақ, ыстық ауа райында соңғы 3 жылдағы отырғызу ағаштары бір маусымда кемінде 38 рет, 15 жасқа дейінгі ағаштар бір маусымда кемінде 22 рет суарылады; жетілген ағаштар бір маусымда кемінде 12 рет суарылады.

Асфальт, бетон, плитка және басқа жабындар арасындағы ағаштарды кем дегенде 125 (100-150) литр/ағаш, қалыпты ауа-райында кемінде 12 рет және құрғақ ауа-райында кемінде 24 рет суару керек.

Топырақтың кебуін болдырмау үшін күзгі суды зарядтайтын суару қажет: қазан айының соңында немесе қараша айының басында 1 рет.

Құрылыс объектілерінен ең аз арақашықтық жасыл кеңістікке дейін

Құрылыстар, ғимараттар, коммуникациялар	Өсімдіктің өсіне дейінгі қашықтық, метр	
	ағаш	бұта
Ғимараттар мен құрылыстардың сыртқы қабырғаларынан	5,0	1,5
Мектеп ғимаратының немесе балабақша ғимаратының сыртқы қабырғаларынан	10,0	1,5
Тротуарлар мен бақша жолдарының шетінен	0,7	0,5
Жолдың жүру бөлігінің, көшелердің шетінен, бекітілген жол жиектерінен, жол жиектерінен және жыралардың жиектерінен	2,0	1,0
Трамвайдың жарықтандыру желісінің діңгектері мен тіректерінен, галереялар мен эстакадалар бағаналарынан	4,0	-
Беткейлерден, террастардан және т. б.	1,0	0,5
Табаннан және тіреу қабырғаларының ішкі жағынан	3,0	1,0
Жер асты желілерінен: газ құбырынан, жылу құбырынан, құбырдан, су құбырының жылу желілерінен, күштік кәбілдердің және байланыс кәбілдерінің дренаждарынан	1,5 2,0 2,0 2,0	1,0 0,7
<p>1-Ескертпе келтірілген нормативтер тәжінің диаметрі 5 м-ден аспайтын ағаштарға жатады және тиісінше диаметрі үлкен ағаштар үшін ұлғайтылуы тиіс.</p> <p>2-Ескертпе ғимараттардың, құрылыстардың, балалар мекемелерінің сыртқы қабырғаларына жасыл желектер отырғызу кезінде инсоляция мен табиғи жарықтандырудың нормативтік деңгейлерін ескеру және сақтау қажет.</p>		

_____ жылғы 1 қаңтардағы Жасыл екпелер тізілімі

Жасыл екпелер объектілерінің (учаскелерінің) алаңын жердің санатына, өсімдіктің типтеріне, функционалдық мақсатына қарай бөлу

1								
Қорытынды:								

Жеке немесе заңды тұлғаның өкілі _____

(Т.А.Ә., қолы) (мөрі бар болса)

Уәкілетті органның лауазымды адамы _____

(Т.А.Ә., қолы) (мөрі бар болса)

Алматы қаласының жасыл
екпелерді күтіп-ұстаудың және
қорғаудың қағидаларына
5-қосымша

Санитарлық жағдайдың сапалық сипаттамасының өлшемдері ағаштар мен бұталар

№ р/с	Объектінің санитарлық жағдайы	ОЖК (объектінің жай-күйі коэффициенті)
1	Сау-қалыпты дамумен және зақымдалмай әлсіреу белгілері жоқ (тәждің қалыпты төселуі және жоғары сәнділігі, қашудың қарқынды өсуі, зиянкестер мен аурулар жоқ). Жас ерекшелігі бойынша бұл негізінен жас және орта жастағы екпелер.	ОЖК-1
2	Әлсіреген-шамалы зақымданған немесе тәждің біржақты дамуы бар ағаштар мен бұталар, орташа сәнділік, 10% - ға дейін құрғақ бұтақтар, зиянкестер мен аурулардың 25% - ына зақымдалған әлсіз депрессия (жапырақ тактасы аз). Негізінен өсіп келе жатқан екпелерге тән.	ОЖК -2
3	Депрессияланған-көбінесе құрғақ жапырақты ағаштар, олардың дамуында айтарлықтай депрессия және механикалық зақымданулар (қуыс, 50% - ға дейін құрғақ бұтақтар), әлсіз жапырақтар, безендірілмеген, зиянкестер мен аурулардан 50% - ға дейін зақымдалған. Көбінесе піскен екпелерде кездеседі.	ОЖК -3
4	Кептіру-өлу процесі өте дамыған, зиянкестер мен аурулардың жаппай (50% - дан астам) зақымдануы байқалады, құрғақ шыңдар. Әдетте, піскен және ескірген екпелер.	ОЖК -4
	Авариялық, кураған ағаш-бірінші кезекте кесуге жататын,	

5	жолдардың жүру бөліктеріне, тротуарларға, ғимараттарға, электр беру желілеріне және т. б. құлау қаупін туғызатын, толық кеуіп қалған (кұрып кеткен) ағаш немесе бұта.	ОЖК -5
---	---	--------

* объектінің жай – күйінің коэффициенті (ОЖК) - кесуге ұсынылатын объектінің (жасыл екпенің) өміршендігін, оның одан әрі жұмыс істеуге әлеуетті қабілетін ескеретін жасыл екпелердің санитариялық жай-күйі.

Алматы қаласының жасыл
екпелерді күтіп-ұстаудың және
қорғаудың қағидаларына
6-қосымша
Нысан

Жасыл екпелерді зерттеп-қарау актісі 20__ж. " __ " _____

РР/с №	Жасыл екпелер дің табиғи құрамы	Сақталады			Кесуге рұқсат			Рұқсатсыз кесу		
		ддана	жасы, жыл	дің диаметрі , сантими тр	ддана	жасы, жыл	дің диаметрі , сантими тр	ддана	жасы, жыл	дің диаметрі , сантими тр
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										
2										
Барлығы:										
Қорытынды										

кестенің жалғасы

Қайта отырғызу, тамырын копарып қазу (жасарту)			Санитариялық кесу			Сапалық нақты жай-күйі	Залалды өтеу мөлшері, бірлік	Залалды өтеу мөлшері бойынша залалдың сомасы	Өтемдік қалпына келтіру, дана
ддана	жасы, жыл	дің диаметрі, сантими тр	ддана	жасы, жыл	дің диаметрі, сантими тр				
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Осы акт _____ данада жасалды.

Ескертпе: Зерттеп-қарау актісі жасыл екпелерді кесуге немесе қайта отырғызуға құқық беретін құжат болып табылмайды.

Жеке немесе заңды тұлғаның өкілі _____ қолы (Т.А.Ә.)
(мөрі бар болса)

Уәкілетті органның лауазымды адамы _____ қолы (Т.А.Ә.)

(мөрі бар болса)

Алматы қаласының жасыл
екпелерді күтіп-ұстаудың және
корғаудың қағидаларына
7-қосымша

Нысан

Жергілікті атқарушы органның (облыстардың, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың) басшысы

(тегі, аты, ол бар болған жағдайда әкесінің аты, мемлекеттік органның атауы)

(жеке тұлғаның тегі, аты, ол бар болған жағдайда әкесінің аты не көрсетілетін қызметті алушы заңды тұлға ұйымының атауы) және (немесе) сенімхат бойынша)

(ЖСН/БСН)

Мекенжайы

(заңды мекенжайы немесе тұрғылықты жері) байланыстар

(электрондық мекенжайы, телефон)

Кепілдік хат _____

(жеке немесе заңды тұлғаның атауы)

Ағаштарды кесуге рұқсат алған сәттен бастап алты ай ішінде _____ дана көлемінде өтемдік ағаш отырғызуды жүргізуге кепілдік береді, _____ тұқымдылар, ағаштардың орнына _____ дана, _____ үшін кесілетін тұқымдар _____ мекенжайы бойынша:

(себебі көрсетіледі)

_____ 20 жылғы " " жасыл екпелерді зерттеп-қарау актісіне сәйкес.

Отырғызылған көшеттер жойылған жағдайда, қайта отырғызуға кепілдік береді.

Өтемдік отырғызу сәтінен бастап үш жыл ішінде (ағаш көшетінің жерсіну кезеңі) осы Қағидалардың 26-тармағының 4), 5), 6), 7) және 8) тармақшаларына сәйкес

көшеттерді күтіп-ұстау және қорғау жөніндегі іс-шараларды жүргізуге және үш жыл өткеннен кейін оларды ағаштардың жерсіну актісі негізінде жергілікті атқарушы органның теңгеріміне беруге кепілдік береді

(жеке немесе заңды тұлғаның атауы)

Жасыл екпелерді күтіп-ұстау және қорғау қағидаларын бұзғаны үшін "Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Қазақстан Республикасының Кодексінің 381-1 және 386 бабына сәйкес жауапкершілікке тартылатыны хабарланды.

Күні: 20__ ж. "___" _____

Басшының Т.А.Ә. және қолы (мөрі бар болса)

Алматы қаласының жасыл
екпелерді күтіп-ұстаудың және
қорғаудың қағидаларына
8-қосымша

Отырғызу материалының сапасына қойылатын минималды талаптар

Жапырақты көшеттердің мөлшері мен параметрлерінің кесекпен қатынасы

Ағаштың биіктігі (сантиметр)	Бөшке шеңбері (сантиметр)	Команың диаметрі (сантиметр)	Команың тереңдігі (сантиметр)	Сабақтың биіктігі (сантиметр)
250–300	2-2,5	40	30	180-200
300–350	2,5-3	40	40	180-200
350–400	3,5-4,5	50	40-50	200-220
400–450	4,5-5,5	50-60	50	220-240
450–500	6-8	60-70	60-70	220-240
500–550	8-10	70	70	220-240
550–600	10-12	80	80	220-240
600–650	12-14	90	90	220-300

Қылқан жапырақты көшеттердегі өсімдіктің биіктігі мен кома диаметрінің арақатынасы

Өсімдіктің биіктігі (сантиметр)	Тамыр шарының диаметрі (сантиметр)
200	60
225	65
250	65
275	65
300	70
350	70

Бұтаның биіктігі, бұтақтардың саны және жер кесектері бар бұталар үшін тамыр жүйесінің мөлшері арасындағы байланыс

Өсімдіктің биіктігі (см)	Бұтақтар саны	Тамыр шарының диаметрі (сантиметр)
--------------------------	---------------	------------------------------------

40–50	3	25
50–60	3	30
60–80	3	35
80–100	3	40
100–125	4	45
125–150	4	50
150–175	4	50
175–200	4	60
200–250	4	60
250–300	5	65

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМЖ